

52. Ģeopolitiskā realitāte un ģeopolitiskā idiotija

Mūsu valstī valdošo dāmu aboltīņu, straujumu, mūrnieceņu trafaretā sisināšana par „ģeopolitiskajiem riskiem” un „ģeopolitisko apdraudētību” nevar liecināt par neaizēnotu prātu. Pie tam nevar liecināt kvadrātā – divkārt. Latvijas valdošās kliķes sisināšana par ģeopolitiku ir smieklīga, jo mūsu valstiskā pakļautība arī ir divkārtīga parādība tāpat kā divkārtīga parādība ir dāmu prāta aizēnojums. Mūsu pakļautība ir vēl trakāka nekā padomju laikā. Pašlaik esam pakļauti gan ģeokrātiskajiem saimniekiem Vašingtonā, gan eiropiskajai konfederācijai Briselē. Tas, pirmkārt.

Otrkārt, mūsu „tantuku” sisināšana liecina par totālu nekompetenci. Sisinašana nekādi nav saistīta ar Krievijas Federācijas ģeopolitiskajām ambīcijām. KF oficiālā ģeopolitika ir pavisam savādāka nekā par to sisina mūsu varas dāmas. Viņu rūpes par LR drošību faktiski pilnīgi nesaskan ar realitāti – Kremļa reāli definēto ģeopolitiku. Šajā ziņā apsveicama ir Valsts prezidenta G.Bērziņa drosme, nesen pasakot taisnību par mūsu „ģeopolitisko apdraudētību”. Viņa pateiktā taisnība pilnā mērā atbilst reālajam stāvoklim: Krievija mums negrasās atņemt mūsu divkārtējo „suverenitāti”.

Skaistām sievietēm dažkārt pietāv apburoša nekompetence. Burvīgā nezināšana viņas dara noslēpumaini sievišķīgas un romantiski iekārojamas. Turklāt saprātīgas sievietes nemaz netiecās publiski atklāt savu kompetenci. Tas var no viņām atbaidīt vīriešus. Tomēr jāšaubās, vai mūsu valdošajām dāmām vajadzētu īpaši censties demonstrēt apburošu nekompetenci un iekārdināt vīriešus. Ja latviešu vīrieši nav piemēroti valsts pārvaldīšanai un šis smagais čemodāns ir jāstiepj sievietēm, tad no viņiem, domājams, nav liels gardums arī citās dzīves imtīmajās un neimtīmajās sfērās.

Mūsu „tantuku” ģeopolitiskā aplamība un neatbilstība realitātei ir saprotama. Pirms vairākiem gadu desmitiem iegūtajā formālajā izglītībā noteikti neietilpa zināšanas par ģeopolitiku. Bet tagad, cauru diennakti stiepjot valsts pārvaldes smago čemodānu, pašizglītībai, saprotams, nav ne laika, ne spēka.

Un vispār ģeopolitika pie mums ir pārejošs modes kvieciens. *Wikipedia* latviešu segmentā par ģeopolitiku ir tikai divi teikumi: „Ģeopolitika ir **vēstures** un **politoloģijas** starpdisciplīna, kurā tiek pētīta **ģeogrāfisko** faktoru, piemēram, valsts ģeogrāfiskā stāvokļa, **dabas resursu**, ietekme uz valsts **ārējo politiku**. Terminu "ģeopolitika" 20. gadsimta sākumā izveidoja zviedru politiskais zinātnieks **Rūdolfs Šellens**, kuru iedvesmoja vācu ģeogrāfa Frīdriha Racela 1897. gadā izdots darbs *Politische Geographie* (**politiskā ģeogrāfija**)”. Savukārt internets latviešu valodā uzrāda tikai vienu grāmatu, kuras nosaukumā ietilpst vārds „ģeopolitika”. Grāmatas nosaukums ir „Eiropas studijas: ģeopolitika, integrācija, ideoloģija”. Niecīgs piedāvājums ir arī augstskolu mājas lapās. Tā, piemēram, LU, kura internetā sevi slavē kā „izcilību studijās un pētniecībā”, no mājas lapā uzskaitītajiem 5973 kursiem tikai vienā ir fiksēts vārds „ģeopolitika”. LU Vēstures un filosofijas fakultāte piedāvā 32. stundu kursu „Ģeopolitika un reģionālisms pasaulē kopš 1945.gada”.

Tas, kas ir piedodams sievietēm, parasti nav piedodams vīriešiem. Šajā gadījumā mūsu oficiālajiem politikas ekspertiem – latviešu tautas politiskajiem apgaismotājiem daukšiem, ijābiem, skudrām, rozenvaldiem. Arī viņi sisina par „ģeopolitiskajiem riskiem” un „ģeopolitisko apdraudētību” tādā pašā garā kā „tantuki”. Arī viņi savos komentāros apliecina totālu nekompetenci KF ģeopolitikā un nebaidās profesionāli amorāli maldināt latviešu tautu.

No mūsu oficiālajiem tautas politiskajiem apgaismotājiem, uz kuru zināšanu pelavām pēcpadomju periodā balstās Rīgas mediji, gandrīz visi ir bijušie kompartijas nomenklatūras kadri vai viņu izperētie kloni. Tāpēc aina ir amizanti odioza – smieklīga un reizē atbaidoši pretīga. Ne visās pēcpadomju zemēs tā ir noticis, ka vieni un tie paši kadri apgaismoja tautu „toreiz” un turpina apgaismot tautu „tagad” – pavisam citā sociāli politiskajā iekārtā.

Aplami būtu nivelēti izturēties pret bijušajiem kompartijas nomenklatūras kadriem. Starp viņiem ir sastopami ļoti gaiši un patstāvīgi domājoši cilvēki. Piemēram, A.Rubiks un A.Lembergs. Bet tomēr noteikta piesardzība nav lieka.

Kompartijas nomenklatūra prasīja no saviem kadriem noteiktas cilvēciskās īpašības. Bija nepieciešama apziņas gatavība adaptēties dogmātiski stagnatīvā idejiskajā materiālā. Bija nepieciešama morālā gatavība konsekventi atsacīties no idejiskās patstāvības un sava viedokļa prezentācijas. Faktiski kompartijas nomenklatūrai noderēja tikai ģenētiski patentēti stagnāti un konformisti. Ne katrs cilvēks ir spējīgs apzināti izvēlēties stagnāta un konformista garīgo esamību. To spēj tikai īpaša smērējuma indivīdi, kuri organiski iederējās kompartijas nomenklaturā un negaidīti lieliski iederas arī LR garīgajā virzībā.

Skaidrs, ka stagnāta un konformista garīgā esamība nekādā ziņā nestimulē apgūt jaunas zināšanas un visu mūžu mācīties. Šajā gadījumā analītiski apgūt KF ģeopolitiskos modeļus un regulāri sekot līdzi ģeopolitiskās paradigmas attīstībai mūsdienu pasaulē. Skaidrs, ka arī šodien bijušie kompartijas nomenklatūras kadri veģetē savā tradicionālajā stagnāta un konformista garīgajā čaulā. Viņu erudīcija un morāle ir saglabājusies padomju laika līmenī. Arī šodien nevar būt runa par viņu idejisko patstāvību un viedokļu oriģinalitāti. Rīgas medijos politikas ekspertu viedokļi nekad viens no otra ne ar ko neatšķirās. Arī viņu jaunie kloni burtis burtā atkārtoti savu perinātāju „viedokli”. Un pats par sevi ir saprotams, ka mūsu oficiālie politikas eksperti tāpat kā „toreiz” arī „tagad” nekad nerunā pretī valsts oficiālajām amatpersonām. Ja „tantuki” izsakās par „ģeopolitisko apdraudētību”, tad par to tādā pašā terminoloģiskajā šnakstinājumā izsakās daukšti, ijābi, skudras, rozenvaldi. Ja „tantuki” izsakās par „hibrīdkaru Latvijā”, tad par to tādā pašā terminoloģiskajā šnakstinājumā izsakās arī daukšti, ijābi, skudras, rozenvaldi. Tāpat kā „toreiz”, arī „tagad” tautu apgaismo vienbalsīgs un stabili konsolidēts izvirts koris ar savu ideoloģiski manipulatīvo repertuāru, inficējot masu apziņu ar „ģeopolitisko vīrusu” un citiem karikatūriskas politiskās retorikas vīrusiem.

Lai tiktu skaidrībā, kas reāli notiek ģeopolitikā, katram ir jāzina, kāda ir ģeopolitikas visdziļākā jēga un ģeopolitikas pragmatiskais mērķis. Jāsaka atklāti, ka bez prāvām priekšzināšanām vispār nevar pareizi spriest par mūsdienu pasaules komplicētajām norisēm. Ģeopolitika nav izņēmums.

Pirmkārt un galvenokārt ģeopolitika nav kaut kas līdzīgs plānam „*Fall Barbarossa*”, bet ir miermīlīga zinātne. Tās uzdevums ir palīdzēt analītiski izprast pasaules spēku pozīcijas un pasaules spēku konkurenci. Jēdziena „ģeopolitika” izmantošana ideoloģiskajās manipulācijās liecina par apziņas traumatismu, bet nevis par apziņas saprātīgu funkcionēšanu.

Ģeopolitika ir mācība par telpas pārvaldīšanu, panākot noteiktu ietekmi valstīs un civilizācijās. Ģeopolitikas jēga nav saistīta ar svešas telpas okupāciju – pakļaušanu ar militāro spēku. Teiksim, Latviju neviens nav okupējis, taču mēs dzīvojam pilnīgā ASV ģeokrātiskajā pakļautībā bez ASV karaspēka iebrukšanas.

Mūsdienu ģeopolitikā galvenais nav ģeogrāfiskais potenciāls, militārais potenciāls un ekonomiskais potenciāls. Mūsdienu ģeopolitikā dominē garīgais potenciāls – gara spēks. Tāpēc tagad ir sastopams uzskats, ka ģeopolitikas vietā ir stājusies ģeofilosofija. Tā savukārt izmanto politiskās filosofijas un kulturoloģijas zināšanas, lai analizētu civilizāciju attiecības un pasaules iekšējo (imanento) kārtību. Aizvadītajos gados prioritāra ir tēma par pasaules spēku poliem – vienpolāro pasauli un daudzpolāro pasauli, kā arī civilizāciju sadursmi.

Cilvēces vēsturē lielas valstis (impērijas) vienmēr ir rūpējušās par savu ietekmi uz Zemes. Lielām valstīm (lielām tautām un lielām nācijām) piemīt ģeopolitiskais instinkts.

Tas piemīt arī pasaules vislielākajai valstij Krievijai. Jociģi izskatītos, ja tas tā nebūtu. PSRS periodā ģeopolitikas jēdziens (zinātne) neeksistēja. Taču PSRS politiski stratēģiskā elite vienmēr zīmēja ģeopolitiskos modeļus un rūpējās par ietekmi citās valstīs un citos kontinentos, sākot no Trocka utopijām un beidzot ar Andropova idejām.

Taču Krievijas ģeopolitiskais instinkts ilgu gadsimtu izpaudās slimīgā veidā. Krievijai bija milzīgas problēmas ar savu identitāti. Bez identitātes grodas pašapziņas normāla ģeopolitika nav iespējama. Vispirms attiecīgajai valstij ir jātiek galā pašai ar sevi, konkrēti definējot savu vēsturisko misiju. Tā, piemēram, ASV to lepni izdarīja jau XIX gs. beigās, savu identitāti (vēsturisko misiju) konkrēti definējot kā Dieva izredzēto valsti glābt cilvēci no pagrimuma. ASV pašapziņa (Dieva dāvinātā izredzēto identitāte) joprojām atsaucās uz amerikāņu politiski stratēģiskās elites planetārajām ģeopolitiskajām ambīcijām.

Krievija turpretī nekad netika skaidrībā ar savu identitāti. Ilgu laiku burbuļoja divi identitātes varianti. Intelektuālās elites un politiski stratēģiskās elites viena daļa (t.s. rietumnieki) Krieviju uzskatīja par eiropisko zemi un savu likteni saistīja ar eiropisko civilizāciju. Otra daļa to noliedza un Krieviju atzina par eirāzisko (slavofilisko) civilizāciju. Krievija ietilpst kaut kādā mistiskā Eirāzijas civilizācijā.

XX gadsimta beigās vēsturiski grandiozu uzvaru sev izmānīja „rietumnieki”. Viņiem izdevās fantastiskas afēras formā sagraut PSRS, lai Krievija turpmāk varētu roku rokā tecināt ar Eiropu un kļūtu eiropiskās civilizācijas organiska sastāvdaļa. „Rietumnieku” noorganizētā „perestroika” izdevās pilnā apjomā.

„Rietumnieku” uzvaras prieki tomēr neturpinājās ilgi. Apmēram ap 2005.gadu Rietumeiropas politiski stratēģiskā elite Krievijas politiski stratēģiskajai elitei lika nepārprotami saprast, ka Krievija līdz pasaules galam nekad ne uz brīdi netiks uzņemta eiropisko valstu kolektīvā. Tika kategoriski pateikts, ka Krievijai ir jāizbeidz sapņot par organisku iekļaušanos eiropiskajā civilizācijā un Eiropas-Krievijas attiecībās vienmēr saglabāsies zināma konfrontācija.

Krievijas politiski stratēģiskā elite kategorisko paziņojumu uztvēra adekvāti. Atbilde bija V.Putina kaujinieciskā runa Minhenes konferencē 2007.gada 10.februārī. Šīs runas galvenās tēzes V.Putins atkārtoja Valdajas pasākumā 2014.gada 24.oktobrī. Ģeopolitiski svarīgas ir divas tēzes: 1) vienpolārajai (ASV pārzinātajai) pasaulei nav nākotnes un 2) Krievija ir atsevišķa patstāvīga civilizācija un vēlas dzīvot kā atsevišķa patstāvīga civilizācija.

Krievijā zinoši cilvēki raksta, ka „rietumnieku” viena daļa (kriminālā „jaunburžuāzija”, neoliberalisma un postmodernisma zombētā inteliģence, birokrātijas un specdienestu augstākie slāņi) joprojām nav attāpusies un atrodas šoka stāvoklī. Viņi neparedzēja Rietumeiropas naidīgo attieksmi un cerēja kļūt savējie Parīzē, Londonā, Briselē.

Visātrāk attāpās un izdarīja konkrētus secinājumus Kremlis (valsts prezidenta līmenis), uzsākot radikāli pārkārtot Krievijas sociāli politisko stratēģiju un tajā skaitā ģeopolitisko modeli. Galvenokārt pateicoties Kremļa oficiālajai pozīcijai, Krievijā tagad ir nostiprinājies trešais identitātes variants. Proti, Krievija šodien tiek valstiskā līmenī oficiāli definēta kā atsevišķa patstāvīga civilizācija.

Trešais identitātes variants eksistēja jau agrāk. Tajā skaitā arī „perestroikas” laikā un Krievijas Federācijas pirmajos gados. Taču šim variantam toreizējā iejciniskā politiski stratēģiskā elite nepievērsa nekādu uzmanību, jo triumfēja „rietumnieku” eiropiskais maniakālisms – apsēstā mānija saplūst ar „Eiropu”, iestāties NATO u.tml.

Ko priekš mums nozīmē trešais variants?

Priekš mums trešais variants nozīmē ļoti daudz. Acīmredzot pats svarīgākais ir tas, ka trešajā variantā nav modulēta mūsu atgriešanās Krievijas sastāvā. Atgriešanās jau nebija paredzēta „rietumnieku” spīdošajā mahinācijā. Ne velti „perestroika” noslēdzās ar Krievijas līdera aicinājumu padomju republikām „ņemt suverenitāti tik daudz, cik daudz var paņemt”.

XX gs. beigās Krievija veiksmīgi atbrīvojās no savām vēsturiski tradicionālajām „nomalēm”, lai turpmāk laimīgi dzīvotu bez krieviem svešajām tautām un krieviem svešajām kultūrām. Krievi beidzot saprata, ka viņu dzīves patiesa laime ir sasniedzama vienīgi pašu spēkiem bez dažādu etnisko un kulturoloģisko svešķermeņu klātbūtnes un naivajiem centieniem tos integrēt savā sētā.

Krievu un citu ģeopolitiķu leksikā lieto ne tikai apzīmējumu „nomales”, bet lieto arī citus apzīmējumus. Piemēram, metaforiski vārdus „jūras šaurumi”, „bufervalstis”, „tautu un teritoriju josla”. Apzīmējums „nomales” pēc 1989.-1991.gada ne visai ir piemērots. PSRS „nomaļu” vietā tika sastutētas „bufervalstis”.

Mūsdienu ģeopolitikā jautājums par „bufervalstīm” ir zinātniski un praktiski ļoti aktuāls un ļoti problemātisks gan Krievijai un Rietumeiropai, gan Latvijas Republikai (protams, arī citām „bufervalstīm”). Šajā jautājumā valda liela neskaidrība un lielas bažas.

Kā parasti, neskaidrība sākās ar precīzas terminoloģijas deficītu. Tik tikko minētie apzīmējumi tiek lietoti, bet tie nevienam neapmierina. Tos lieto vienīgi tāpēc, ka pagaidām nav izdomāts labāks apzīmējums, kuru visi akceptētu.

Toties vērtējot „bufervalstu” būtību, par laimi šodien pastāv spirta konceptuālā vienprātība. Gan Krievijas, gan Rietumu ģeopolitiķi atzīst, ka starp eiropisko civilizāciju un Krievijas civilizāciju (abām „civilizāciju salām”) dzīvo tautas, kuras nepieder nevienai civilizācijai. Turklāt šo tautu kulturoloģiskā identitāte nav viengabalaina un iekšēji stabila. Katrā tautā ir tāds kulturoloģiskais segments, kura orientācija var pieslēties vienai vai otrai „civilizācijas salai”. Tās ir tautas, kuras var atrast un var arī neatrast savu vietu kādā no „lielajām civilizācijām”. Praktiski tas nozīmē, ka šīs tautas organiski neiederas ne eiropiskajā civilizācijā, ne Krievijas civilizācijā. Šīs tautas par savējām neuzskata ne eiropiskā civilizācija, ne Krievijas civilizācija. Nav vērts gari atkārtot, ka arī mūsu tautu krievu tauta un rietumeiropiešu tautas nekad neatzīs par savējiem.

„Bufervalstu” būtība izraisa noteiktu ģeopolitisko vērtējumu. Rietumeiropa un Krievija vēlas par katru cenu saglabāt „bufervalstis”. Gan Rietumeiropai, gan Krievijai „bufervalstis” ir liela ģeopolitiskā vērtība. Ne velti amerikāņu gudrais stratēģis Džordžs Fridmans pirms neilga laika rakstīja, ka Krievija vēlas saglabāt „bufervalstis”, jo tās vienmēr ir „sargājušas Krieviju no Rietumu okupantiem”. Toties rusofobiski izkropļotajiem eiropiešiem tas neesot pieņemams. Rusofobiski izkropļotajiem eiropiešiem ir ieborēts, ka Krievija atkal grib atgūt „bufervalstis” un tūlīt tūlīt tajās iebruks ar saviem tankiem. Ar Dž. Fridmana novērotajām kaislībām tiekamies arī Latvijā. Šīs idiotiskās kaislības atspoguļojās „tantuku” un oficiālo politikas ekspertu sisināšanā.

„Bufervalstu” ģeopolitiskā aktualitāte un ģeopolitiskais problemātiskums izpaužas nepatīkami. „Bufervalstis” ne vienmēr pašas skaidri zina, kas vēlas būt zem Saules un ko vēlas sasniegt savā dzīvē. „Bufervalstis” var izraisīt ģeopolitiskos riskus.

Runājot par ģeopolitiskajiem riskiem, speciālistu aprindās ir izcili teorētiskie panākumi. Teorija māca, ka ģeopolitisko risku faktors ir ne tikai vēsturiski iesīkstējušās starpvalstu un starpcivilizāciju pretrunas, bet lielā mērā arī „bufervalstu” iekšējie konflikti, iekšējā dzīves nesakārtotība un nevērtība. Uz Zemes ļoti daudz kas ir atkarīgs no „bufervalstīm”.

Nākas atgādināt, ka „bufervalsts” Latvija izskatās ļoti bezcerīgi. Divkārtējā „suverenitāte”, par kuru daudzi jo daudzi kādreiz priecājās (protams, to nevar uzskatīt par tautas veselīgu izpaušmi), ir sagādājusi lielāku vilšanos nekā prieku. Mūs neciena ne „rietumos”, ne „austrumos”. Mūsu atpalcība visos dzīves parametros ir katastrofāla. Mūsu aramzeme, meži un tautsaimniecība ir ārzemnieku īpašumā. Nevaram lepoties ne ar īstu eliti, ne garīgi vingru inteliģenci. Pilsoniskās sabiedrības vietā dīdās savstarpēji naidīga divkopienas sabiedrība. Valstiskā patriotisma un valstiskās lojalitātes pakāpe ir kritiski zema. Simtiem tūkstošu cilvēku ir aizklīduši dzīvot un strādāt uz citām valstīm. Mūsu galvaspilsētas mediji katru dienu stāsta tikai par zādzībām un blēdībām, taisnīguma un tiesiskuma trūkumu, kā arī glamūrīgi izvirtīgo „dzīves baudīšanu”. Visas struktūras diriģē pelēki masu cilvēki ar nekaunīgu un trulu ārējo faktūru. Šos cilvēkus LU rektors nezina kāpēc dēvē par „ekselencēm”. Viņu sastāvā strauji ieplūst cilvēces atkritumi – pederasti, kuru samaitāto smadzeņu izkārnījumi starptautiski apkauno Latviju. Tauta nav spējīga izvirzīt vienu godīgu un gudru cilvēku valsts visaugstākajam amatam.

Viss minētais veido negāciju bloku, kas figurē gadiem un regulāri papildinās ar jaunām negācijām. No „civilizāciju salu” ģeopolitiskās drošības viedokļa pie mums pakāpeniski uzkrājas ļoti bīstama pulvēmuca. Tā agri vai vēlu var pati eksplodēt. Vajadzības gadījumā to viegli sašūpot līdz eksplozijai.

Tādējādi patiesībā mūsu „tantuku” un politisko ekspertu sisināšana par „ģeopolitiskajiem riskiem” vispirms un galvenokārt ir jāattiecina pašiem uz sevi, jo mēs paši varam būt ģeopolitisko risku avots. Mūsu valsts ideāli iekļaujas to valstu kolekcijā, kuras atrodas uz lielo valstu un civilizāciju ģeopolitisko interešu robežas. Lai lielās valstis un civilizācijas varētu dzīvot relatīvi satiecīgi, nepieciešama ir ideāla sakārtotība uz robežas. „Bufervalstis” nedrīkst stimulēt satraukumu un apdraudētību abās pusēs esošajās lielajās valstīs un civilizācijās. Ja tomēr tas tā notiek, tad parasti ievērojami saasinās rīvēšanās starp lielajām valstīm un civilizācijām.

Zinātnes teorētiskos panākumus ir jāprot izmantot. Šajā ziņā amerikāņi ir malači. Savu ģeopolitisko interešu nostiprināšanai, viņiem izdevās šausmīgi sašūpot tipisko „bufervalsti”

Ukrainu. Tā rezultātā eiropēiskās civilizācijas un Krievijas civilizācijas kolīzijas ir ieguvušas satraucoši sakāpinātu vērienu, kas ir ļoti izdevīgi amerikāņu politiski stratēģiskajai elitei.

Neapšaubāmi arī Latvija (Baltijas valstis) ir perspektīvs placdarms ASV ģeopolitikā. Mākslīgi pamatīgi sašūpojot mūs un mūsu kaimiņus, saspīlējums starp eiropēisko civilizāciju un Krievijas civilizāciju noteikti iegūs drastiskus apgriezienus. Pats par sevi saprotams, ka tādā gadījumā mūsu liktenis būs tāds pats, kāds pašlaik ir ukraiņu tautai. Nav nekādu cerību, ka mēs nenoasiņosim (tiešā un netiešā nozīmē) tāpat kā tagad noasiņo ukraiņi.